

स्थानीय राजपत्र

राप्ती गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड:६

संख्या:३

मिति:२०७९/०५/२२

भाग २

राप्ती गाउँपालिका, दाढ़

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत २०७९/०५/१९

श्रम सहकारी गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन
सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९

प्रस्तावना - नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले निर्दिष्ट गरेको स्थानीय तहको अधिकार ोत्रभित्रको विकास निर्माण सम्बन्धी कार्य सञ्चालनको लागि राष्ट्री गाउँपालिकाले श्रम सहकारी गठन, परिचालन तथा यवस्थापन गर्न आवश्यक देखिएकोले राष्ट्री गाउँपालिकाको सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिम राष्ट्री गाउँपालिकाले यो कार्यविधि जारी गरेको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संचालन नाम र प्रारम्भ : (१) यस कार्य विधिको नाम राष्ट्री गाउँपालिकाको श्रम सहकारी गठन, परिचालन

तथा यवस्थापन कार्यविधि, २०७९ रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमाः-

(

ख) “आयोजना” भन्नाले राष्ट्री गाउँपालिका वा सो अन्तर्गतको वडाबाट पूर्ण वा आंशिक लागत साफेदारीमा सञ्चालित योजना वा कार्यक्रम वा आयोजना वा परियोजनालाई सम्झनु पर्छ, र यसले राष्ट्री गाउँ सभाबाट स्वीकृत भएको गैरसरकारी संघसंस्था गैर नाफा मूलक संस्था वा अन्य सामुदायिक संस्थाको आयोजना समेतलाई जनाउनेछ ।

(ग) “लाभग्राही” भन्नाले आयोजनाबाट प्रत्य । लाभान्वित हुने आयोजना सञ्चालन हुने ओत्रभित्रका यक्तिलाई जनाउँछ ।

(

कार्यालय र श्रम सहकारी बीच भएको लिखित करारनामा वा कबुलियतनामालाई जनाउनेछ ।

(ङ) “श्रम सहकारी” भन्नाले राष्ट्री गाउँपालिकाभित्रका आयोजनाको निर्माण, सञ्चालन, यवस्थापन, मर्मत सम्भार गर्न सहकारीका मूल्य मान्यता बमोजिम गठन भई दर्ता कार्यालयमा दर्ता भएको सहकारी सम्झनु पर्दछ ।

(च) “कार्यालय” भन्नाले गाउँ/नगरपालिका कार्यपालिका कार्यालयलाई बुझाउँछ । सो शब्दले वडा कार्यालय समेतलाई बुझाउनेछ ।

(छ) “कार्यपालिका” भन्नाले राष्ट्री गाउँ कार्यपालिका सम्झनु पर्दछ ।

(ज) “ठुलो मेशिनरी तथा उपकरण” भन्नागले वातावरणलाई अत्यधिक हास पुर्यासउने प्रकृतिका ठुला मेशिनरी उपकरण (बुल्डोजर, एक्सामेटर, जे.सि.वी.जस्ता) र श्रममुलक प्रविधिलाई विस्थापित गर्ने खालका मेशिनरी तथा उपकरण सम्झनु पर्दछ ।

(

(ब) “वडा” भन्नाले राप्ती गाउँपालिकाभित्रका वडालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ट) ले आयोजना सञ्चालन भएको वडाको वडा अध्य लाई सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) सदस्य भन्नाले श्रम सहकारीका सदस्यलाई जनाउनेछ र सो शब्दले श्रम सहकारीका पदाधिकारीलाई समेत जनाउनेछ ।

३. कार्यविधिको पालना गर्नुपर्ने () राप्ती गाउँपालिका भित्र कार्यान्वयन हुने आयोजनाको निर्माण,

सञ्चोलन, यवस्थापन, मर्मत सम्भार कार्य गर्नको लागि गठन हुने श्रम सहकारीले पूर्ण रूपमा यो कार्यविधिको पालना गर्नु पर्नेछ ।

(२) कूल लागत रु १० करोडसम्म भएको तथा स्थानीय सीप श्रोत र साधन उपयोग हुने र स्थानीय स्तरमा कार्य सम्पन्न गर्न सक्ने आयोजनाको कार्यान्वयन श्रम सहकारी मार्फत गर्न सकिनेछ ।

४. श्रम सहकारीको उद्देश्य: (ज्ञ) श्रम सहकारीको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ

(क) सामुदायिक श्रम मार्फत बढी उपलब्धी हासिल गर्न,

(ख) बेरोजगार श्रमशक्तिलाई रोजगार प्रदान गर्न,

(ग) श्रम सहकार्य मार्फत सिप, कला र अमता विकास गर्न,

(घ) छारिएर रहेका श्रमलाई केन्द्रित गरी एकिकृत श्रम र पुँ जी मा बद्धमा बैंकको निर्माण गर्न)

(ङ) उत्पादन, निर्माण र संराणमा सामूहिक जिम्मेवारी वृद्धि गर्न,

(च) श्रमबाट प्राप्त आम्दानीमा सहकारीका सदस्यहरुको स्वामित्व कायम गर्न,

(छ) अदा श्रमशक्तिलाई दा बनाउदै साधन स्रोत विहिन अवस्थाबाट साधन स्रोत सम्पन्न, गराउन,

(ज) क्रमशः स-साना आयोजनाहरु सम्पन्न गर्दै ठूला ठूला परियोजनाहरु निर्माण गर्नसक्ने अमताको विकास गरी विकास निर्माणका कार्य समयमै पारदर्शी रूपमा सम्पन्न गरी राज्य र जनता दुबैलाई फाइदा पुर्याउन,

(झ) सामुहिक श्रमको यो प्रयासलाई उत्पादन शक्तिको रूपमा विकास गर्दै उत्पादन शक्तिमा जनताको स्वामित्व स्थापित गर्न,

(ञ) सामुहिक भावना, सामुहिक बल र सहकार्यका साथ विकासलाई समाजवाद निर्माणको तागतको रूपमा विकास गर्दै सो अनुरूपको आचरण र विचारसहितको शक्ति निर्माण गर्न,

(२) उपरोक्त उद्देश्यकासाथ श्रम गर्न योग्य र इच्छुक यक्तिहरूलाई सदस्य बनाउँदै परिचालन गरिनेछ ।

परिच्छेद-२

श्रम सहकारीको गठन र सञ्चालन

५. श्रम सहकारी गठन सम्बन्धी यवस्था : (१) कम्तीमा तिस जना नेपाली नागरिकहरु आपसमा मिली श्रम सहकारी संस्था गठन गर्न सक्नेछन् ।

(२) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा त्यस्ता सरकार वा तहको अनुदान वा स्वामित्वमा सञ्चालित आयोजना, परियोजनामा तोकिए बमोजिमका शर्त बन्देजहरु पालना गर्ने गरी संस्था गठन गर्न सक्ने छन् ।

(३) यस दफा बमोजिम संस्था गठन गर्दा एक परिवार एक संस्थापक सदस्यका दरले संख्या पुगेको हुनु पर्ने छ । तर संस्था स्थापना भएको ३ महिना पश्चात परिवारका अन्य सदस्यहरु पनि प्रतिवद्धता पत्र अनुरूप सदस्य बन्न सक्नेछन् ।

(१) श्रम सहकारी गठन देहाय बमोजिम गर्नु पर्ने छ ।

(क) आयोजना बाट प्रत्य । लाभान्वित उपभोक्ताहरुको अधिकतम सहभागितामा सम्बन्धित आयोजना त्रिमा नै कमितमा तीस सदस्य श्रम सहकारी गठन गर्नु पर्ने छ ।

(ख) विकास निर्माणका आयोजना संचालनका लागि गठन हुने श्रम सहकारीमा ७ देखि ११ सदस्य सम्मको संचालक समिति गठन गर्नु पर्ने छ ।

(ग) वडा स्तरीय आयोजना संचालनको लागि श्रम सहकारी गठन गर्दा सम्बन्धित वडाको वडा अध्य । वा वडा सदस्य वा कार्यालयले तोकेको कार्यालयको प्रतिनिधिको रोहोवरमा गर्नु पर्ने छ ।

(घ) श्रम सहकारी गठनको लागि बोलाइएको भेलामा योजनाको संपादन विवरण र समितिको संरचना सहितको जानकारी कार्यालयको प्रतिनिधिले गराउनु पर्ने छ ।

(ड) श्रम सहकारी गठन गर्दा समावेश सिद्धान्तको अवलम्बन गर्नु पर्ने छ । समितिमा कमितमा तेतिस प्रतिशत (३३ प्रतिशत) महिला सदस्य हुनुपर्ने छ । समितिको अध्य ।, सचिव र कोषाध्य । मध्ये कम्तीमा एक जना महिला पदाधिकारी हुनु पर्ने छ ।

(च) एक यक्ति एक भन्दा बढी श्रम सहकारीको सदस्य हुन पाउने छैन । साथै सगोलका परिवारबाट एक जना भन्दा बढी यक्ति एउटै श्रम सहकारीको सदस्य हुन पाइने छैन ।

(छ) श्रम सहकारीको गठन सकेसम्म सर्वसम्मत तरिकाले गर्नुपर्नेछ । सर्वसम्मत हुन नसकेमा उपभोक्ताहरूको बहुमत बाट श्रम सहकारीको गठन गरिनेछ ।

(ज) श्रम सहकारी र उपभोक्ताहरूको लागत सहभागितामा सञ्चालन हुने आयोजनाहरू श्रम सहकारीहरूबाट कार्यान्वयन गर्न प्राथमिक्ता दिईने छ ।

(झ) श्रम सहकारीले सम्भौता बमोजिम गर्नुपर्ने काम श्रम सहकारीका सदस्य आफैले गर्नु गराउनु पर्नेछ । अन्य कुनै निर्माण यवसायी वा अन्य यक्ति वा संस्थालाई दिई गर्न गराउन पाईने छैन ।

(ञ) कार्यालयले आयोजना सञ्चालन एवं कार्यान्वयनमा संलग्न श्रम सहकारीको अभिलेख यवस्थित गर्नु पर्ने छ ।

(ट) मानवीय श्रमबाट सम्भव नहुने प्रकृतिका योजना तथा आयोजनाहरूको जटिल स्थानमा मेशीनरी औजारहरू प्रयोग गर्न सकिने छ ।

६. श्रम सहकारीका सदस्यको योग्यता : (१) श्रम सहकारीका सदस्यको योग्यता देहाय बमोजिम हुनु पर्ने छ ।

(क) सम्बन्धित आयोजना बोत्रको स्थायी बासिन्दा ,

(ख) १८ वर्ष उमेरर पुरा भएको ,

(ग) फौजदारी अभियोगमा अदालत बाट कसुरदार नठहरिएको ,

(घ) सरकारी बाँकि बक्यौखा वा पेशकी फछ्यौट गर्न बाकी नरहेको

(ङ) अन्य श्रम सहकारीमा सदस्य नरहेको

(२) दफा १मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि जनप्रतिनिधि, राजनैतिक दलका गाउँपालिका स्तरका पदाधिकारी, बहालवाला सरकारी कर्मचारी र शिक्षक श्रम सहकारीको सदस्यमा बस्न पाईने छैन ।

७ श्रम सहकारीको काम, कर्तय र अधिकारः श्रम सहकारीको काम, कर्तय र अधिकार देहाय बमोजिम हुने छ ।

(क) सम्भौता बमोजिमको कार्य सम्पादन गर्ने

(ख) उपभोक्ताहरूलाई कार्यलयबाट प्राप्त सुचना तथा मार्गदर्शन को जानकारी गराउने

(ग) सम्भौता बमोजिम कार्य शुरु गर्दा कार्यलय बाट आवश्यक निर्देशन प्राप्त गर्नु पर्ने भए प्राप्त गरेर मात्र शुरु गर्ने ।

(घ) श्रम सहकारीको कार्य सम्पादन लाई प्रभावकारी बनाउन समितिका सदस्यहरूको कार्य विभाजन र जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने ।

(ङ) श्रम सहकारीका सदस्यहरूको अमता विकास गर्ने

(च) सम्भौता बमोजिमको कामको परिमाण, गुणस्तर, समय र लागतमा फेरवदल गर्नुपर्ने देखिएमा कार्यलयलाई अनुरोध गर्ने ।

(छ) आयोजनाको दिगो यवस्थापन सम्बन्धित आवश्यक अन्य आवश्यक कार्य गर्ने ।

परिच्छेद ३
कार्यान्वयन तथा यवस्थापन

८. आयोजना कार्यान्वयनः (१)कार्यालयले आ.व. शुरु भएको १५ दिन भित्र श्रम सहकारी

गठन/नविकरणको कार्य प्रारम्भ गरी श्रम सहकारी बाट सञ्चालन हुने आयोजना , परियोजना र कार्यक्रमहरु पहिचान /छनौट गरि भाद्र १५ गते भित्र कार्यान्वयन कार्ययोजना बनाउनु पर्ने छ । श्रम सहकारी गठन पश्चात आयोजनाको छनौट गरी कार्यान्वयन योजना बनाउनु पर्नेछ । सम्बन्धित बडा कार्यालयबाट योजना सञ्चालनको लागि श्रम सहकारी सिफारिस भई आएमा आयोजनाको ड्राइड, डिजाइन र लागत अनुमान नेपाली भाषामा तयार गरिएको स्वीकृति गरी श्रम सहकारीलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

२) आयोजनाको कार्यान्वयनको लागि श्रम सहकारी र कार्यालय बीच अनुसूची २ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गर्नुपर्नेछ ।

३) आयोजनाको प्रकृति हेरी कार्यालयले लागत सहभागिताको ढाँचा र अनुपात (नगद वा श्रमदान वा वस्तुगत) तोक्नु पर्नेछ । बडा अन्तरगत टोलटोलमा वा टोलभित्रका वस्तीहरुमा श्रम सहकारी गठन भएका लागत अनुमान अनुसार कार्य गर्न घटाघटमा काम गर्न प्रतिस्पर्धा गराउन सकिनेछ ।

४) सार्वजनिक खरिद ऐन वा खरिद सम्बन्धी कानुनमा श्रम सहकारीबाट काम गराउने सम्बन्धमा भएको यवस्था सोही कानुनमा उल्लेख भए बमोजिम कार्यान्वयन गरिने छ ।

९) आयोजना समझौताको लागि आवश्यक कागजातहरुः श्रम सहकारीले कार्यालयसँग सम्झौता गर्दा तपसिलमा उल्लिखित कागजातहरु पेश गर्नुपर्नेछ ।

क) श्रम सहकारी सिफारिस गर्ने आम भेलाको निर्णय प्रतिलिपि,

ख) श्रम सहकारीका सदस्यहरुको नागरिकताको प्रतिलिपि

ग) आयोजनाको लागत अनुमान विवरण

घ) श्रम सहकारीबाट समझौताको लागि जिम्मेवार पदाधिकारी तोकिएको श्रम सहकारीको निर्णय,

ङ) आयोजनाको कार्यान्वयन कार्यतालिका

च) खाता सञ्चालन गर्ने पदाधिकारी तोकिएको निर्णय र खाता सञ्चालनको लागि आवश्यक कागजातहरु,

छ) उपलब्ध न्युनतम औजारहरु

१०, श्रम सहकारी मता विकासः कार्यालयले आयोजनाको कार्यान्वयन अगावै श्रम सहकारीका

पदाधिकारीहरुलाई निम्न विषयमा अभिमुखीकरण गर्नुपर्नेछ ।

क) श्रम सहकारीको काम कर्तय र अधिकार

ख) सम्पादन गर्नुपर्ने कामको विवरण, काम सम्पन्न गर्नुपर्ने अवधि, लागत उपभोक्ता र श्रम सहकारीको योगदान

ग) निर्माण सामाग्रीको गुणस्तर र परिमाण

घ) खरिद रकम निकासा प्रक्रिया, खर्चको लेखाङ्कन र अभिलेख यवस्थापन

ड) कार्यान्वयन र अनुगमन प्रक्रिया

च) सार्वजनिक परिणाम, योजनाको फरफारक र हस्तान्तरण

छ) अन्य आवश्यक विषय

११ खाता सञ्चालनः १) श्रम सहकारीको खाता कार्यालयले तोकेको बैंकमा सञ्चालन हुनेछ ।

२) श्रम सहकारीको खाताअध्या १, कोषाध्य १ र सचवि गरी तीनजनाको सयुक्त दस्तखतबाट सञ्चालन हुनेछ । खाता सञ्चालकहरु मध्ये कम्तिमा एक जना महिला हुनु पर्नेछ ।

१२. भुक्तानी प्रक्रिया: १) आयोजनाको भुक्तानी दिदा श्रम सहकारीको नाममा बैक खाता मार्फत दिनु

पर्नेछ । श्रम सहकारीले एक यक्ति वा संस्थालाई २५ हजार भन्दा माथिको रकम भुक्तानी गर्दा चेक मार्फत गर्नु पर्नेछ ।

२) श्रम सहकारीलाई सम्भौता बमोजिमको काम प्राविधिक मुल्यांकन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन र अन्य आवश्यक कागजातको आधारमा किस्तागत र अन्तिम भुक्तानी दिईनेछ ।

३) श्रम सहकारीले सम्पादन गरेको काम र भएको खर्चको विवरण समितिको बैठकबाट निर्णय गरी भुक्तानीको लागि आवश्यक कागजात सहित कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

४) आयोजनाको अन्तिम भुक्तानी हुनु भन्दा अगावै कार्यालयबाट अनुगमन गर्ने यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

५) आयोजना सम्पन्न भई फरफारक हुनुभन्दा अगावै श्रम सहकारीले अनिवार्य रूपमा कार्यालयको प्रतिनिधिको रोहवरमा सार्वजनिक परि ण गर्नुपर्नेछ । सार्वजनिक परि ण प्रतिवेदनको ढाँचा अनुसूची ३ बमोजिमहुनेछ ।

६) श्रम सहकारीले प्रत्येक किस्तामा गरेको खर्चको सूचना अनुसूची ४ बमोजिमको ढाँचामा सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।

७) आयोजनाको कूल लागत रु ३ लाखभन्दा बढी भएका आयोजनाको हकमा श्रम सहकारीको काम शुरु गर्नु भन्दा अगावै आयेजनाको नामलागत साझेदारीको अवस्था, काम शुरु र सम्पन्न गर्नु पर्ने अवधि समेत देखिने गरी तयार गरिएको अनुसूची ५ बमोजिमको ढाँचामा सूचना पाटी आयोजना स्थलमा राख्नु पर्नेछ ।

८) श्रम सहकारीलाई सम्बन्धित कार्यालयले डईड डिजाइन लागत अनुमान तयार गर्ने, प्राविधिक सल्लाह दिने, जाँचपास गर्ने लगायत अन्य प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने छ । आयेजना कार्यान्वयनको समयमा कुनै कारणबाट कार्यालयले प्राविधिक सेवाउपलब्ध गराउन नसकेमा सम्भौतामा उल्लेख गरी तोकिएको खर्चमा सीमाभित्र रही श्रम सहकारीले करारमा प्राविधिक नियुक्त गर्न वा प्राविधिक सेवालिन सक्नेछ ।

९) श्रम सहकारीबाट निर्माण हुने आयोजनाहरूको गुणस्तर कायम गर्ने गराउने दायित्व र जिम्मेवारी जनप्रतिनिधि सम्बन्धित प्राविधिक कर्मचारी, श्रम सहकारी र अनुगमन समितिको हुनेछ ।

१० अनुकरणीय कार्य गर्ने श्रम सहकारी प्राविधिक कर्मचारी र सम्बन्धित कर्मचारीलाई सभाको निर्णय बमोजिम वार्षिक रूपमा उचित पुरस्कार प्रदान गर्न सकिनेछ ।

११. तोकिएको समयमा श्रम सहकारी गठन हुन नसकेमा, सम्भौता हुन नसकेमा वा सम्भौताको शर्त बमोजिम कार्य सम्पादन हुन नसकेमा कार्यालयले अन्य प्रक्रियाद्वारा काम गराउन सकिनेछ ।

१३. निर्माण कार्यको गुणस्तर सुनिश्चितता गर्नुपर्ने: श्रम सहकारीबाट सञ्चालन हुने आयोजना गुणस्तर सुनिश्चित गर्न सम्बन्धित श्रम सहकारीको कर्ता य हुनेछ । गुणस्तर सुनिश्चितता गर्नको लागि अन्य कुराहरुको अतिरिक्त निम्न विषयहरु पूर्ण रूपमा पालना गर्नुपर्नेछ ।

(क) निर्माण सामाग्रीको गुणस्तरः सामाग्रीको डोईड, डिजाईन र स्पेसिफिकेशन बमोजिमको गुणस्तर कायम राख्ने गर्नु पर्दछ ।

(ख) निर्माण विधि र प्रकृयाको गुणस्तरः निर्माण विधि र प्रकृया कार्यालयसँग भएको सम्भौता बमोजिम गर्नु पर्ने छ ।

- (ग) निर्माण कार्यको दिगोपनाः श्रम सहकारीबाट कार्यान्वयन भएको योजनाको दिगोपनाको लागि सम्बन्धित श्रम सहकारीले आवश्यक यवस्था गर्नुपर्ने ।
- (घ) गुणस्तर सुनिश्चत गर्ने जिम्मेवारीः श्रम सहकारी मार्फत हुने कामको निर्धारित गुणस्तर कायम गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित कार्यको लागि आम उपभोक्ता, प्राविधिक कर्मचारी र श्रम सहकारीको हुने छ ।
- (ङ) लगत राख्नु पर्ने: श्रम सहकारीबाट हुने कामको सम्झौता बमोजिमको समय, लागत र गुणस्तरमा सम्पन्न हुन नसकेमा सम्बन्धित प्राविधिक कर्मचारीलाई सचेत गराउने र प्रकृति हेरी आवश्यकता अनुसार काबाही गर्न सकिनेछ । यस्तो श्रम सहकारीको लगत राखि श्रम सहकारीका पदाधिकारीले निश्चत समयसम्मको लागि अन्य श्रम सहकारीमा रहि काम गर्न पाउने छैनन ।

१४. अनुगमन समितिको यवस्था: (१) आयोजनामा तोकिएको गुणस्तर परिमाण र समयमा सम्पन्न

गर्न गराउन श्रम सहकारीले सम्पादन गर्ने कार्यको अनुगमन गरी आयोजनाको गुणस्तर परिमाण सुनिश्चत गर्न एक अनुगमन समिति रहनेछ । अनुगमन समितिको यवस्था तपसिल बमोजिम हुनेछ ।

क. गाउँपालिकास्तर अध्यात्मो नेतृत्वमा श्रम सहकारी सञ्चालनसँग विज्ञता हासिल गरेका कम्तीमा कार्यपालिका सदस्य, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, सहकारी हेत्ते अधिकृत र अन्य आवश्यक विज्ञता हासिल गरेका यक्तिहरु सहितको अनुगमन समिति रहनेछ ।

ख. श्रम सहकारीमा श्रम सहकारीको भेलाले निर्माण गरेको कमितामा ९ सदस्यीय अनुगमन समिति रहनेछ ।

ग. संघीय सरकार, प्रदेश सरकारका निकायहरुबाट समेत समय समयमा अनुगमनको यवस्था गरिनेछ ।

(२) अनुगमन समितिको काम, कर्तय र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) आयोजनाको कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने तथा देखिएका बाधा यवधान र समस्या समाधानका लागि आवश्यक समन्वयन गर्ने ।

(ख) आयोजनाको कार्यान्वयन कार्यतालिका अनुसार काम भए नभएको यकिन गर्ने र नगरेको पाईँझमा सम्बन्धित पालाई सचेत गराउने ।

(ग) आवश्यक अन्य कार्य गर्ने ।

विविध

१४. अन्य संस्थाबाट कार्य गराउन सकिने: यस कार्यविधि बमोजिम नगर ौत्रभित्र गरिने कार्य उपभोक्ता समिति,लाभग्राही समुह,सामुदायिक संस्था,जस्तैः सामुदायिक वन,सामुदायस्तरका सहकारी संस्थाहरु,टोल विकास संस्था,आमा समुह,कृषि समुह,महिला समुह कानुन बमोजिम गठन भएका अन्य सामुदायिक संगठन जस्ता संस्थाहरुबाट स्थानीय उपभोक्ताहरुको आमभेलाबाट निर्णय भई आएमा यस्ता संस्थाहरुबाट यु कार्यविधि बमोजिम कार्य संचालन गर्न गराउन सकिने छ ।
१५. सहजिकरण र सहयोग गर्नु पर्ने: श्रम सहकारीले आयोजनाको सुपरिवेतक अनुगमन/निरीण गर्न कार्यालयबाट आयको अनुगमन समितिका पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई आवुयक विवरण उपलब्ध गराउने तथा आयोजना स्थल अनुगमनको लागि सहजिकरणमा सहयोग गर्नु पर्नेछ ।
१६. श्रम सहकारीको दायित्व: श्रम सहकारीले कार्यालयसँग भएको सम्झौता बमोजिमको कार्य सम्पादन गर्दा कार्यालयले तोकेको शर्तहरुको अतिरिक्त निम्न दायित्व बहन गर्नु पर्ने छ ।
- (क) आयोजनाको दिगो यवस्थापनको लागि मर्मत सम्भार गर्ने सम्बन्धी बवश्यक कार्य,
- (ख) आयोजना कार्यान्वयनबाट पर्न सक्ने वातावरणिय सन्तुलन कायम गर्ने सम्बन्धी कार्य ,
- (ग) अन्य आयोजनाहरुसँग अन्तरसम्बन्ध कायम गर्नुपर्ने,
- (घ) असल नागरिकको आचरण पालना गर्नु पर्ने,
- (ड) श्रम सहकारीले आयोजनाको फरफारकको लागि कार्यालयमा कागजात पेश गर्दा अनुसुची द बमोजिमको ढाँचामा आयोजनाको भौतिक तथा वितिय प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।
१७. मापदण्ड बनाउन सक्ने: (१) आयोजनाको गुणस्तर सुनिश्चतताको लागि कार्यालयले अनुगमन,मुल्याङ्कन गरी सम्बन्धित श्रम सहकारीलाई सल्लाह, सुझाव र आवश्यकता अनुसार निर्देशन दिनेछ ।
- (२) श्रम सहकारीबाट सञ्चालन हुने आयोजनाको प्रकृति हेरी गुणस्तर सुनिश्चतता गर्ने प्रयोजनको लागि कार्यालयले थप मापदण्ड तथा मार्गदर्शन बनाई लागु गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची-१

(कार्यविधिको दफा ५(१) (६) संग सम्बन्धित)

श्रम सहकारीको लगत

राष्ट्री गाउँपालिका

आ.व.

श्रम सहकारीको नामः

स्थायी लेखा नं.:

क्र.सं.	श्रम सहकारीको नाम र ठेगाना	पदाधिकारीको नाम र सम्पर्क नं.				जम्मा सदस्य	गठन मिति	बैठकको नाम	खाता नं.
		अध्य ।	उपाध्य ।	सचिव	कोषाध्य ।				

अनुसूची-२

(कार्यविधिको दफा ५(२) संग सम्बन्धित)

राष्ट्री गाउँपालिका

योजना..... सम्भौता फाराम

१. योजना गर्ने पार आयोजना -

क. श्रम सहकारीको विवरण -

अ. नाम-

आ.ठेगाना -

इ. आयोजना स्थल-

ई. आयोजना सुरु हुने मिति-

२. आयोजनाको लागत सम्बन्धी विवरण -

क.लागत अनुमान रु .

ख.लागत यहोर्ने स्रोतहरु -

अ.कार्यालय-

आ.श्रम सहकारी-

इ.अन्य -

ग.वस्तुगत अनुदानको विवरण सामाग्री एकाई

थ.संघबाट

आ.प्रदेशबाट

ई.गाउँपालिकाबाट

ई. गैरसरकारीसंघसंस्थाबाट

उ.विदेशी दातृ संघसंस्थाबाट

ऊ.श्रम सहकारीबाट

ऋ.अन्य निकायबाट

घ.आयोजनाबाट लाभान्वित हुने-

अ. घरपरिवार संख्या -

आ.जनसंख्या -

ई.संगठित संस्था -

ई.अन्य -

३. श्रम सहकारी /समुदायमा आधारित संस्था /गैर सरकारी संस्थाको विवरण

क.गठन भएको मिति

ख. पदाधकारीको नाम र ठेगाना (नागरिकता प्रमाणपत्र नं.र जिल्ला)

अ.अध्य । -

आ.उपाध्य ।-

इ.कोषाध्य ।-

ई.सचिव-

उ.सदस्य-

ऊ.सदस्य

ऋ.सदस्य

ग.गठन गर्दा उपस्थित लाभान्वित संख्या -

४.आयोजना सञ्चालन सम्बन्धी अनुभव-

५. श्रम सहकारी समुदायमा आधारित संस्थाले सम्पादित कामको प्राविधिक मूल्याङ्कनका आधारमा प्राप्त गर्ने किस्ता विवरण :

किस्ताको क्र.सं.	मिति	किस्ताको रकम	निर्माण सामाग्री परिमाण	कैफियत
पहिलो				
दोस्रो				
तेस्रो				
जम्मा				

६.आयोजनाको मर्मत सम्भार सम्बन्धी यवस्था-

क.आयोजना मर्मत सम्भारको जिम्मा लिने समिति/संस्थाको नाम -

ख.मर्मत सम्भारको सम्भावित स्रोत (छ, छैन खुलाउने)

जनश्रमदान-

सेवा शुल्क -

दस्तुर चन्दा -

अन्य केही भए -

सम्झौताका शर्तहरु

श्रम सहकारीको जिम्मेवारी तथा पालना गरिने शर्तहरु

१ आयोजना मिति: .....देखि शुरु गरी मिति : .....सम्मा पुरा गर्नु पर्नेछ ।

२ प्रात रकम तथा निर्माण सामाग्री सम्बधिन्त हायोजनाको उद्देश्यका लागि मात्र प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।

३ नगदी, जिन्सी, सामानको प्राप्ति ,खर्च र बाँकी तथा आयोजनाको प्रगती विवरण राख्नु पर्नेछ ।

४ आम्दानी खर्चको विवरण र कार्यप्रगतिको जनाकारीमा श्रमसहकारीमा छलफल गरी अर्को किस्ता माग गर्नु पर्नेछ ।

५ आयोजनाको कूल अनुमानित लागत भन्दा घटी लागतमा आयोजना सम्पन्न भएको अवस्थामा सो मुताविकनै अनुदान र श्रमदानको प्रतिशत निर्धारण गरी भुक्तानी लिनु पर्नेछ ।

६ श्रम सहकारीले प्राविधिकको राय, परामर्श एवं निर्देशन अनुरूप काम गर्नु पर्नेछ ।

७ श्रम सहकारीले आयोजना सँग सम्बन्धित विल भरपाई, डोर हाजिरी, फारमहरु, जिन्सी नगदी खाताहरु समिति / समूहको निर्णय पुस्तिका आदि कागजातहरु कार्यालयले मागेको बखत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ र त्यसको लेखा परी त्रै पनि गराउनु पर्नेछ ।

८ कुनै सामग्री खरीद गर्दा आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट स्थानी लेखा नम्वर र मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता प्रमाणपत्र प्राप्त यक्ति वा फर्म संस्था वा कम्पनिबाट खरिद गरी सोही अनुसारको विल भरपाई आधिकारीक विल भरपाई आधिकारीक यक्तिबाट प्रमाणित गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।

९ मूल्य अभिवृद्धि कर VAT लाग्ने बस्तु तथा सेवा खरिद गर्दा रु २०,०००। भन्दा बढी मूल्यको सामग्रीमा अनिवार्य रूपमा अभिवृद्धि कर दर्ता प्रमाण पत्र गरेका यक्ति वा फर्म संस्था वा कम्पनीबाट खरिद गर्नुपर्नेछ । साथै उक्त विलमा उल्लेखित मूल्य अभिवृद्धि कर बाहेकको रकममा १.५ प्रतिशत अग्रिम आयकर वापत करकटी गरि बाँकी रकम मात्र सम्बन्धित सेवा प्रदायकलाई भुक्तानी हुनेछ । रु २०,०००। भन्दा कम मूल्यको सामग्री खरिदमा पान नं. लिएको यक्ति वा फर्मबाट खरिद गर्नु पर्नेछ । अन्यथा खरिद गर्ने पदाधिकारी स्वयम जिम्मेवार हुनेछ ।

१० प्राविधिकको सिफारिसमा नगरबाट अनुमति पाएर डोजर रोलर लगाएतका मेशनरी समान भाडामा लिएका एवं घर बहालमा लिई विल भरपाई पेश भएको अवस्थमा १० प्रतिशत घर भाडा कर एवं बहाल कर तिर्नु पर्नेछ ।

११ प्रश्न तक्ले पाउने पारिश्रमिक एवं सहभागिले पाउने भत्तामा प्रचलित नियम अनुसार कर लाग्नेछ ।

१२ निमार्ण कार्यको हकमा शुरु लागत अनुमानका कुनै आइटमहरुमा परिवर्तन हुने भएमा अधिकार प्राप्त यक्ति / कार्यालयबाट लागत अनुमान संशोधन गरे पश्चात मात्र कार्य गराउनु पर्नेछ । यसरी लागत अनुमान संशोधन नगरी कार्य गरेमा श्रम सहकारी / समूह नै जिम्मेवार हुनेछ ।

१३ श्रम सहकारीले काम सम्पन्न गरिसकेपछि बाँकी रहन गएका खप्ने सामानहरु मर्मत सम्भार समिति गठन भएको भए सो समितिलाई र सो नभएमा सम्बन्धित श्रम सहकारीमा रहनु पर्नेछ । सामानको विवरण एक प्रति सम्बन्धित बडा तथा नगर कार्यालयलाई जानकारीको लागि बुझाउनु पर्नेछ । हिनामिना भएको सामानको मूल्य सम्बिनधत श्रम सहकारीबाट असल उपर गरिने छ ।

१४ सम्झौता बमोजिम आयोजना सम्पन्न भएपछि अन्तिम भुक्तानिको लागि सम्पन्न प्रतिवेदन, नापी किताब, प्रमाण विल भरपाई, योजनाको फोटो, सम्बन्धित श्रम सहकारीले आयोजना सञ्चालन गर्दा भएको आय ययको अनुमोदन सहितको निर्णय, तथा सहकारी भेलाबाट भएको सार्वजानिक लेखा

परी टाणको निर्णयको प्रतिलिपि तथा सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारीस सहित अन्तिम किस्ता भुक्तानीको लागि निवेदन पेश गर्नुपर्छ ।

१५ आयोजना सम्पन्न भई कार्यालयबाट जाँचपास गरि अन्तिम लेखा परि टाण प्रतिवेदन कार्यालयलाई प्राप्त भए पछि फरफारक लिनुपर्नेछ ।

१६ आयोजना कार्यान्वयन गर्ने समूह वा श्रम सहकारीले आयोजनाको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति प्रतिवेदन अनुसुची ६ को ढाँचामा सम्झौतामा तोकिए बमोजिम कार्यालयमा पेश गर्नुपर्छ ।

१७ आयोजनाको दिगो सञ्चालन तथा मर्मत सम्भारको यवस्था गर्नु पर्छ ।

१८ आयोजनाको सबै काम श्रम सहकारी, समुहको निर्णय अनुसन्तर गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

कार्यालयको जिम्मेवारी तथा पालना गरीने शर्तहरू :

१ आयोजनाको बजेट, श्रम सहकारीको काम, कर्तव्य तथा अधिकार, खरिद लेखाकन प्रतिवेदन आदि विषयमा श्रम सहकारीका पदाधिकारीहरुलाई अनुशि टाण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२ आयोजनामा आवश्यक प्राविधिक सहयोग कार्यालयबाट उपलब्ध गराउन सकिने अवस्थामा गराईनेछ र नसकिने अवस्था भएमा श्रम सहकारीले बाह्य बजार बाट सेवा परामर्श अन्तर्गत वा लिने सक्नेछ ।

३आयोजनाको प्राविधिक सुपरि य टाणको लागि कार्यालयको तर्फबाट प्राविधिक खटाईनेछ श्रम सहकारीबाट भएको कामको नियमित सुपरिवे टाण गर्ने जिम्मेवारी निज प्राविधिकको हुनेछ ।

४ पेशकी लिएर लामो समयसम्म आयोजना सञ्चालन नगर्ने श्रम सहकारीलाई कार्यालयले नियम अनुसार कारबाहि गर्नेछ ।

५ श्रममूलक प्रविधिबाट कार्य गराउने गरी लागत अनुमान स्वीकृत गराई सोही बमोजिम सम्झौता गरी मेशिनरी उपकरणको प्रयोगबाट कार्य गरेको पाईएमा त्यस्तो श्रम सहकारीसँग रद्द गरि श्रम सहकारीलाई भुक्तानी गरिइको रकम मूल्यांकन गरी बढी भएकोरकम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ ।

६आयोजना सम्पन्न भएपछि कार्यालयबाट जाँचपास गरी फरफारक गर्नु पर्नेछ ।

७आवश्यक कागजात संलग्न गरी भुक्तानी उपलब्ध गराउन सम्बन्धित श्रम सहकारीबाट अनुरोध भई आएपछि श्रम सहकारीको बैंक खातामा भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

८ यसमा उल्लेख नभएका कुराहरु प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेछ ।

माथि उल्लेख भए बमोजिमका शर्तहरू पालना गर्न हामी निम्न पाहरु मन्जुर गर्दछौं ।

श्रम सहकारी समुहको तर्फबाट

कार्यालयको तर्फबाट

दस्ताखत :.....

दस्ताखत :.....

नाम थर : .....

नाम थर : .....

पद : .....

पद : .....

ठेगाना :.....

ठेगाना :.....

सम्पर्क नं:.....

सम्पर्क नं:.....

मिति :.....

मिति :.....

अनुसूची-३

(कार्याविधिको दफा १२ (५) सँग सम्बन्धित)

सार्वजनिक परी ण फारमको दोचा पेश गरेको कार्यालय

१. आयोजनाको नामः

(क) स्थलः ख) लागत अनुमानः ग) आयोजना शुरु हुने मिति:

(घ) आयोजना सम्पन्न हुने मिति:

२. श्रम सहकारी/सामादायिक संस्थाको नाम

क. नामः ख. अध्य टको नामः ग. सदस्य संख्या: महिला:

पुरुषः

३. आम्दानी खर्चको विवरणः

क. आम्दानी तर्फः

क्र.सं.	आम्दानीको श्रोत- कहाँबाट कति नगद तथा जिन्ती प्राप्त भयो खुलाउने रकम वा परिमाण	रकम वा परिमाण	कैफियत

ख. खर्च तर्फ

क्र.सं.	खर्चको विवरण	दर	परिमाण	जम्मा
१	सामाग्री (के.के. सामाग्री खरिद भयो ?)			
२	ज्वाला (कति के मा भुक्तानी भयो?)			
३	श्रमदान (कति के मा भुक्तानी भयो?)			
४	यवस्थापन खर्च (दुवानी)			

ग. मौज्जात

क्र.सं.	खर्चको विवरण	रकम वा परिमाण	जम्मा
१	नगदी		
२	बैंक		
३	यक्तिगत जिम्मा		
४	सामग्रीहरु		

घ. भुक्तानी दिन बाँकी

विवरण	रकम वा परिमाण

४. सम्पन्न आयोजनाको ल य तथा प्रगती विवरण

कामको विवरण	ल य	प्रगती

५. आयोजनाले पुर्योएको लाभ तथा प्रत्या । रूपमा लाभान्वित जनसंख्या- आयोजना सञ्चालन भएको स्थानका उपभोक्ताहरु ।

६. आयोजना सञ्चालन गर्दा आयोजना संख्यामा कामको जिम्मेवारी बाँडफाँड - क-कस्ले कस्तो कामको जिम्मेवारी लिएका थिए? खुलाउने ।

उपस्थिति:

१

२

३

४

५

रोहवर: नामथरः

पदः

मिति:

अनुसूची-४

(कार्यविधिको दफा १२ (६) सँग सम्बन्धित)

खर्च सार्वजनिक सूचना फारम

१. आयोजनाको नामः
२. आयोजना स्थलः
३. विनियोजित बजेः
४. आयोजना स्वीकृत भएको आ.व.
५. आयोजना सम्झौता भएको मिति:
६. काम सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति
७. काम सम्पन्न भएको मिति
८. उ.स. को बैठकले खर्च स्वीकृत गरेको मिति:

आम्दानी र खर्चको विवरण

आम्दानी		खर्च	
विवरण	रकम रु.	विवरण	रकम रु
प्रथम किस्ता		ज्याला	
दोश्रो किस्ता		निर्माण सामग्री खरिद	
तेश्रो किस्ता		दुवानी	
जनश्रमदान		भाषा	
वस्तुगत सहायता		यवस्थापन खर्च	
लागत सहभागिता			

माथि उल्लेखित अनुसारको आम्दानी तथा खर्च विवरण यथार्थ हो । यसमा सबै आम्दी तथा खर्चहरु समावेश गरिएको छ । साथै श्रम सहकारी र उपभोक्ताहरुको प्रत्य । सहभागितामा आयोजना कार्यान्वय गरिएको । यसको एक प्रति वडा कार्यालयमा समेत पेश गरिएको छ ।

=====

अध्य ।

=====

कोषाध्य ।

=====

सचिव

अनुसूची-५

(कार्यविधिको दफा १२(७) संगको सम्बन्धित)

आयोजना सूचना पाटीको नमूना

१. आयोजनाको नामः
२. आयोजना संचालन गर्ने कार्यलयकार्यक्रमको नामः
३. श्रम सहकारीको अध्य ाको नाम र सम्पर्क नं:
४. आयोजनाको कूल लागत रकम रुः
  - ४.१ आयोजना कार्यलयबाट यहोर्ने लागत रुः
  - ४.२ जनसहभागिताबाट यहोर्ने लागत रुः
  - ४.३ आयोजनामा लगानि गर्ने अन्य निकायको नाम र यहोर्ने लागत रकम रुः
५. आयोजना सम्झौता मिति:
६. आयोजना सम्पन्न गर्ने मिति:
७. आयोजनाबाट लाभान्वित जनसंख्या:

(कार्यविधिको दफा १७ (ड) संग सन्वन्धित)

श्रम सहकारीको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति प्रतिवेदन

विवरण पेश गरेको कार्यलय.....

१.आयोजनाको विवरण

आयोजनाको नाम: वडा नं.....टोल /वस्ती.....

श्रम सहकारीका अध्या: सचिव:

२. आयोजनाको लागतः प्राप्त अनुदान रकम रु..... चन्दा रकम रु.....

जनसहभागिता रकम रु:..... जम्मा रकम रु:.....

३. हाल सम्मको रकमको खर्च रु.....

क) कार्यलय बाट प्राप्त रकम रु.....

१निर्माण सामग्रीमा (सिमेन्ट,छड,काठ, ढुङ्गा,गिर्दी,उपकरण आदि) रु.

२. ज्यालाः- दा रु..... अदय रु..... जम्मा रु.....

३.मसल्द सामान (कपि,कलम,मसी,कागज,आदि) रु

४. अन्य रु.

ख) जनसहभागिताबाट यहोर्ने आयोजना रकमको १० प्रतिशत श्रमको नूल्य बराबर रकम रु.....

जिन्सि सामान मूल्य बराबर रकम रु..... कूल जम्मा रु.....

४. प्राविधिक प्रतिवेदन बमोजिम मूल्याङ्कन रकम रु.....

५. श्रम सहकारी र उपभोक्ता समूहको निर्णय बमोजिमसमि बाबाट खर्च देखिएको रु.....

६. कार्यन्वयनमा देखिएका मुख्य समस्याहरू

क.

ख.

ग.

आज्ञाले,
नेब बहादुर वली
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत